

POSTANOWIENIE

17 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 17 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku S.W.

z udziałem J.W.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej S.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu z 20 grudnia 2023 r., VIII Ca
725/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od S.W. na rzecz J.W. 5400 (pięć tysięcy czterysta)
zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

(G.G.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem wstępnym z 13 czerwca 2023 r., I Ns 114/19, Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu w sprawie z wniosku o podział majątku wspólnego ustalił, że przedmiot darowizny rodziców uczestniczki w połowie nie wchodzi w skład majątku wspólnego.

Postanowieniem zaskarżonym skargą kasacyjną z 20 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Toruniu oddalił apelację wnioskodawcy.

Sąd drugiej instancji ustalił, że uczestnicy postępowania zawarli w 2004 r. związek małżeński, rozwiązany przez rozwód w 2019 r. Rodzice uczestniczki w

2010 r. przekazali umową darowizny z ustanowieniem służebności mieszkania nieruchomości rolne po połowie na rzecz swoich dwojga dzieci, w tym uczestniczcę - do jej majątku osobistego.

Sąd drugiej instancji uznał, że nakłady wnioskodawcy nie sprawiły, że przedmiot darowizny wszedł w skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki. Nie stosuje się także art. 84 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (u.u.s.r.), ponieważ strony umowy – uczestniczka i jej rodzice – wybrali umowę darowizny, a nie umowę z następcą, uregulowaną w art. 84 u.u.s.r.

Wnioskodawca wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na wystąpienie zagadnienia prawnego: czy gospodarstwo rolne przekazane na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników następcy pozostającemu w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, należy do majątku wspólnego małżonków, czy do majątku odrębnego następcy na zasadzie analogii do umowy darowizny w rozumieniu art. 33 pkt 2 k.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że w skardze nie został sformułowany jednoznaczny wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania, lecz skarga zawiera uzasadnienie wniosku wraz z należycie sformułowanym zagadnieniem prawnym, z czego wynika wniosek o przyjęcie, dlatego skarga nie podlegała zwrotowi.

W akcie notarialnym z 2010 r. rodzice uczestniczki postępowania oświadczyli, że niniejszą umowę zawierają na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (u.u.s.r.), oraz darowali swoim dzieciom udziały po 1/2 w dwóch nieruchomościach stanowiących gospodarstwo rolne.

Skarżący powołał się na uchwałę 7 sędziów SN z 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22 (OSNC 2023, nr 12, poz. 114), stanowiącą, że gospodarstwo rolne przekazane na podstawie art. 50 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu

społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (u.u.s.r.i.c.r.) następcy pozostającemu w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków. Uchwale nie nadano mocy zasady prawnej. Uchwała ta została poddana zasadnej krytyce w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2025 r., II CSKP 605/23. Przed uchwałą z 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22 w szeregu orzeczeń Sąd Najwyższy wyrażał odmienne stanowisko co do możliwości wejścia gospodarstwa do majątku wspólnego małżonków, zgodne z literą art. 50 u.u.s.r.i.c.r., tj. uznawał prawo rolnika do wyboru, czy przekazuje gospodarstwo tylko jednemu z małżonków, czy obydwójgu do majątku wspólnego. Dla przykładu w postanowieniu z 30 stycznia 2009 r., II CSK 450/08, SN przyjął, że gospodarstwo rolne przekazane aktem notarialnym następcy na podstawie przepisów u.u.s.r.i.c.r., z zaznaczeniem, iż ma wejść do jego majątku odrębnego, wchodzi do takiego majątku, a nie w skład majątku wspólnego następcy i jego małżonka. Analogiczne rozstrzygnięcie znajduje się w wyroku Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., II CSK 274/10. Zgodnie z jego treścią, gospodarstwo rolne, którego własność przeszła na następcę rolnika, pozostającego w związku małżeńskim i ustroju wspólności ustawowej, w wyniku zawarcia umowy przekazania gospodarstwa rolnego pomiędzy nim, a przekazującym, wchodzi do majątku odrębnego następcy.

Przede wszystkim sporna umowa została zawarta w 2010 r., już pod rządami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, i spór o wykładnię art. 50 u.u.s.r.i.c.r. nie dotyczy niniejszej sprawy. Artykuł 84 u.u.s.r., pod rządami którego została zawarta umowa, zdefiniował nowy typ umowy nazwanej: umowę z następcą. Jednak ustawa nie uzależnia prawa do emerytury rolniczej od zawarcia tej umowy. Rolnik może przekazać gospodarstwo także inną umową, o ile prowadzi ona do utraty własności lub nawet tylko posiadania gospodarstwa rolnego. Sąd odwoławczy prawidłowo zakwalifikował umowę uczestniczki z rodzicami jako umowę darowizny. Odwołanie się w jej treści do ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników służyło wskazaniu, że intencję darczyńców jest zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej, co było warunkiem pobierania emerytury rolniczej (art. 28 ust. 4 u.u.s.r.).

Zgodnie z umową darowizny nieruchomości rolne nabyte przez uczestniczką od rodziców nie weszły do majątku wspólnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 k.p.c. uczestniczce przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[SOP]